

Bohuslav Martinů: Mariken – operní objev

**smetanova
litomyšl**

program

Pátek 19. června 2026

19.30 hodin

II. zámecké nádvoří, Státní zámek Litomyšl

Bohuslav Martinů: Mariken – operní objev

Ludwig van Beethoven (1770–1827)

Symfonie č. 6 F dur „Pastorální“, op. 68 46'

I. *Probuzení radostných pocitů po příjezdu na venkov: Allegro ma non troppo*

II. *Scéna u potoka: Andante molto mosso*

III. *Radostné shromáždění vesničanů: Allegro*

IV. *Bouře, vichr: Allegro*

V. *Zpěv pastýřů. Radostné a vděčné pocity po bouři: Allegretto*

přestávka

Bohuslav Martinů (1890–1959)

Mariken z Nimègue 50'

Evropská premiéra první verze opery

Mariken – **Simona Houda Šaturová**

Le Diable – **Jiří Brückler**

Notre Dame – **Bella Adamova**

Mascron – **Daniel Matoušek**

Dieu le Fils – **Pavel Švingr**

Vypravěč – **Vladimír Polívka**

Pražský filharmonický sbor

Lukáš Kozubík – sbormistr

Symfonický orchestr hl. m. Prahy FOK

Tomáš Netopil – dirigent

Předpokládaný konec ve 21.35

Bohuslav Martinů

Mariken z Nimègue

Dnešní večer je v kontextu díla **Bohuslava Martinů** událostí zcela mimořádnou. Máme vzácnou možnost stát se svědky provedení díla, které po devět desetiletí existovalo pouze v tichu archivů. První verze opery *Mariken de Nimègue* (1933), která byla zamýšlena od Martinů jako součást operního cyklu *Hry o Marii* (1934), nebyla za skladatelova života nikdy provedena. Na počátku 30. let 20. století prožíval Bohuslav Martinů v Paříži období intenzivního uměleckého kvasu. Cítil hlubokou únavu z dobové operní produkce a její psychologické popisnosti, kterou nazýval „psychologizujícím škvárem“. Toužil po formě, která by byla drsná, lidová, až „brutálně“ venkovská – po vzoru středověkých her. Martinů měl vyhraněnou konkrétní představu o textové předloze pro svou první část budoucího operního cyklu. Nalezl ji v oblíbené a známé holandské středověké hře o napravené hříšnici Mariken van Nieumeghen, písemně zachycené poprvé v roce 1515.

V dubnu 1933 navštívil Martinů v Paříži Vítězslav Nezval, kterého skladatel okamžitě získal pro svůj záměr jako libretistu. Vznikla skica libreta, která byla zdařilým dílem ve stylu básníkovy hravého poetismu, plná erotických narážek a jazykových hříček. Martinů byl výsledkem nadšen. Brzy však narazil na básníkovu pověstnou nespolehlivost. Jakmile Nezval odjel z Paříže, jeho pracovní verva ochabla. Martinů však nemohl čekat. Chtěl začít s kompozicí a potřeboval hotový text. Tato situace se stala klíčovým důvodem pro pozdější změnu plánu a následné vytvoření verze na francouzský text, kterou Martinů původně vůbec nezamýšlel.

V červnu 1933 se Martinů v Paříži obrátil na literáta a divadelníka Henriho Ghéona, který se ukázal být pravým opakem nespolehlivého Nezvala. Vytvořil vlastní adaptaci miráklů o Mariken. Během července 1933, v pařížských vedrech dosahujících 36 °C, se zrodila první verze *Mariken de Nimègue*. Skladatel sice pociťoval vnitřní rozpor, že píše na francouzský text, protože

Mariken byla zamýšlena jako součást českého operního cyklu, ale kompozice ho zcela pohltila. Jindřichu Honzlovi se 10. července 1933 svěřil, že pracuje na Mariken s velkou chutí, jenom ten text mu vadí a zavádí ho trochu jinam, než chce, a že bude muset dělat asi dvě různé verze.

Dne 28. července 1933 byla autografní partitura první verze dokončena. Příteli Zrzavému o dva dny později napsal, že Mariken je hodně změněná, protože se obrátil na Ghéona, a že je tam mnohem více scén, než původně znal a zamýšlel.

Právě zde se objevila zásadní dramatická pasáž hry o Maškaronovi, která v původním Nezvalově náčrtu chyběla, ale ve finální podobě tvoří klíčový prvek obrácení hříšnice.

Roku 1934 vznikla druhá, definitivní verze, kterou Martinů zařadil do operního cyklu v českém jazyce *Hry o Marii*. Důvodem úpravy byla nutnost přizpůsobit hudbu českému překladu libreta od Viléma Závady. První verze *Mariken de Nimègue* se od české verze odlišuje do značné míry orchestrací, zhudebněním francouzského textu a rozsáhlým původním hudebním materiálem, který Martinů v druhé verzi již nepoužil.

Světová premiéra dnes uvedené první verze se uskutečnila koncertně 15. srpna 2025 v rámci Bard Music Festival v USA.

Pavel Žůrek

Ludwig van Beethoven

Symfonie č. 6 F dur „Pastorální“

Ve Vídni, v Divadle na Vídeňce, zazněla 22. prosince 1808 současně premiéra dvou symfonií **Ludwiga van Beethovena**, páté a šesté. Obě také téměř současně vznikaly a po vydání tiskem získaly po sobě následující opusová čísla. Skladatel dílo nazval „Sinfonia pastorale“ s podtitulem „Erinnerung an das Landleben“ (Vzpomínka na život na venkově). Připojením poznámky „mehr Ausdruck der Empfindung als Malerei“ (spíše výraz citu než ilustrace) však zároveň vyslovil přání, aby se jeho hudbě nepod-
souval „příběh“.

Po vydání *Pastorální symfonie* tiskem napsal Carl Friedrich August Mosengeil (1773–1839) nadšený článek, v němž označuje Beethovena důsledně jako básníka a jednotlivé věty jako dějství hry. Píše, že Beethovenovy hudební obrazy se od obvyklých liší jako „idealizovaná malba krajináře od obyčejného ilustrátora“. V první větě je „Beethoven, nad jehož obtížnými skladbami jindy váhají i zkušení hudebníci, snadný a pochopitelný, prostý a dětský! Hrud' dýchá volně, srdce se otevírá nejčistšímu vzduchu a zapomíná na malicherné starosti“. V druhém dějství „básník odpočívá u potoka, lehce opřen o svou lyru, nadšený pohled utkví tu na květinách, tu se vnoří do čisté modré hloubky oblohy“ – takto později zobrazila Beethovena známá litografie. Ke třetímu dějství píše Mosengeil: „Kromě známého scherza ze symfonie *Eroica* našeho mistra neznáme žádnou hudební skladbu, která by zobrazila radostnou, nevyumělkovanou přírodu nádherněji než třetí jednání *Pastorálky*.“ Čtvrtá věta tvoří k ostatním větám kontrast svou harmonickou nestabilitou, v celé skladbě tak má charakter jakéhosi sonátového provedení, jehož podstatou je modulační práce. V ní přirovnal Mosengeil hudebního dramatika Beethovena k Shakespearovi. A konečně poté, co se bouře přehnala, popisuje oblíbený obraz pastýřské idyly, v níž „opět zaznívají dobře známé tóny pastýřova rohu, které neobyčejně působivě na začátku napodobují klarinety a lesní rohy, v dalším průběhu zaznívají do díkuvzdání vesnického lidu a v závěru v posluchači zanechávají nezapomenutelný dojem, vyvolávající takřka touhu po domově, když téměř bez doprovodu doznívají.“

Vlasta Reittererová

Simona Houda Šaturová

Simona Houda Šaturová je velmi žádanou interpretkou mozartovských postav a repertoáru období italského belcanta a rovněž renomovanou koncertní pěvkyní. K vrcholům posledních sezón patří spolupráce s Vídeňskou filharmonií a Herbertem Blomstedtem, se Staatskapelle Dresden a Manfredem Honeckem, s Mnichovskou filharmonií a Tokijskými symfoniky s Krzysztofem Urbanskim, Českou filharmonií s Christophem Eschenbachem a Tomášem Netopilem, Vídeňskými symfoniky a Lucerne Festival Orchestra s Andrésem Orozco-Estradou. Dále vystoupila s Bostonským symfonickým orchestrem a Charlesem Dutoitem v Tanglewoodu, s Mozarteumorchester Salzburg a Riccardem Minasim na Salcburském festivalu či s Orchestre National de Paris a Jukkou-Pekkou Sarastem. Operní role ji zavedly například do bruselského Théâtre Royal de la Monnaie, drážďanské Semperoper, Divadla na Vídeňce, Teatro Colón v Buenos Aires, pařížského Théâtre du Châtelet nebo pražského Národního divadla. Její rozsáhlá diskografie zahrnuje mimo jiné i hudbu k filmu *Il Boemo* pro Warner Music, natočenou ve spolupráci s orchestrem Collegium 1704 a Václavem Luksem.

Jiří Brückler

V sezóně 2011/2012 přijal angažmá ve Státní opeře Praha, od roku 2012 je sólistou Opery Národního divadla a Státní opery. Byl nominován na Cenu Thálie za rok 2013 za roli Rodriga ve Verdiho opeře *Don Carlo* a poté za rok 2024 za roli Voka ve Smetanově *Čertově stěně*. Pravidelně hostuje v Národním divadle Brno i na dalších českých scénách. Od srpna 2018 je držitelem Ceny ředitele Národního divadla pro umělce do 35 let. Spolupracuje s Bulharskou operou v Sofii, s festivaly Pražské jaro a Dvořákova Praha, s Budapest Festival Orchestra, Českou filharmonií, orchestrem FOK, SOČR, PKF – Prague Philharmonia, Filharmonií Brno, Filharmonií Bohuslava Martinů, Pražským filharmonickým sborem a Českým filharmonickým sborem Brno. V minulých sezónách ztvárnil titulní role v operách Bedřicha Smetany, jako Přemysl v opeře *Libuše*, Vok v *Čertově stěně* a Tomeš v opeře *Hubička*. V březnu 2024 účinkoval v opeře *Rusalka* v Opera de Tenerife na největším z Kanárských ostrovů. V sezóně 2025/2026 nově připravil roli Midaka v opeře *Legenda z Erinu* (O. Ostrčil) v ND v Praze, Voka v opeře *Čertova stěna* v ND Brno a Hraběte Almavivu v opeře *Figarova svatba* v divadle F. X. Šaldy v Liberci. Na koncertních pódii bude spolupracovat s Mnichovskou filharmonií pod vedením dirigenta Jakuba Hrůši, s orchestrem FOK a dirigentem Tomášem Netopilem a s orchestrem SOČR pod vedením Petra Popelky.

Bella Adamova

Mezzosopranistka Bella Adamova je oceňována pro „teplý, nádherný tón“ a mimořádnou výrazovou všestrannost. S přirozenou lehkostí se pohybuje od baroka po současnost, se zvláštním důrazem na písňový repertoár a autorsky koncipované recitály. Je vítězkou či laureátkou řady mezinárodních soutěží. BBC Music Magazine ji označil za vycházející hvězdu. Debutovala mj. na BBC Proms, festivalu Dvořákova Praha i Pražském jaru, spolupracuje s renomovanými orchestry a dirigenty doma i v zahraničí. V sezóně 2025/2026 ji čeká mahlerovský rok s orchestry FOK a Phion nebo evropská premiéra znovuobjevené opery B. Martinů *Mariken*. Na operních prknech se představila v Theater Bielefeld a v pražském Národním divadle. S klavíristou Michaellem Geesem vydala dvě kritikou oceňovaná alba – *Blooming* (2019) a *There is Home* (2023), které rozvíjí koncept hledání a definování pocitu domova prostřednictvím písní Pavla Haase, Benjamin Brittena, Gustava Mahlera a Modesta Musorgského, volně propojených improvizacemi na vybrané básně. Bella Adamova se narodila v Grozném v Čečensku a vyrůstala v Praze. Hudební studia absolvovala v Kolíně nad Rýnem, Hannoveru a na londýnské Trinity Laban Conservatoire of Music and Dance, improvizaci studovala na basilejské hudební akademii.

Daniel Matoušek

Daniel Matoušek pochází z Ústí nad Labem. Od sezóny 2022/2023 je stálým členem opery Národního divadla, kde účinkuje ve významných rolích tenorového repertoáru jako jsou Nemorino (*Nápoj lásky*), Don Ottavio (*Don Giovanni*), Tamino (*Kouzelná flétna*) ad. V sezóně 2025/2026 debutoval v Royal Opera House v Londýně v historicky prvním uvedení Janáčkově *Věci Makropulos* pod taktovkou maestra Jakuba Hrůši. Aktuální sezóna je ve znamení spolupráce s Bavorskými symfoniky a Musikverein ve Vídni. Pravidelně hostuje v Národním divadle Brno, kde zazářil v inscenacích *Čertova stěna*, *Falstaff* nebo *Výlety pana Broučka* pod vedením režiséra Roberta Carsena, kterým věnovala pozornost i platforma OperaVision. Na Slovensku se představil v Donizettiho opeře *Maria Stuarda* ve Slovenském národním divadle, jako Tamino v Národním divadle Košice a se Slovenským rozhlasovým orchestrem pod taktovkou Ondřeje Lenárda provedl Verdiho *Requiem*. V září roku 2024 vydal u Radioservisu své debutové album *O sole mio* – kolekci italských a neapolských písní ve vlastní symfonické úpravě se Symfonickým orchestrem Českého rozhlasu pod vedením Jana Kučery. V sezóně 2026/2027 ho očekává Teatro Colón v Buenos Aires, kde bude debutovat v roli Števy v Janáčkově *Její pastorkyni*, anebo významné role na domácí scéně jako je Tom Rakewell ve Stravinského *Životě prostopášníka*.

Pavel Švingr

Basista Pavel Švingr, sólista Národního divadla v Praze, absolvoval pražskou HAMU ve třídě Ivana Kusnjera, studoval rovněž na Universität für Musik und darstellende Kunst ve Vídni. V pražském Národním divadle ztvárnil např. Bertranda (Čajkovskij: *Jolanta*), Mozartova Masetta a Leporella (*Don Giovanni*) nebo Bartola (*Figarova svatba*), Alidora (Rossini: *Popelka*), Majordoma a Mathieuho (Giordano: *Andrea Chénier*) ad. Spolupracuje i s regionálními operními scénami – se Severočeským divadlem v Ústí nad Labem, Jihočeským divadlem v Českých Budějovicích a Divadlem J. K. Tyla v Plzni. V roce 2013 hostoval na festivalu Zomeropera Alden Biesen v Belgii. Zúčastnil se řady domácích i mezinárodních soutěží, na nichž získal mnohá ocenění včetně 1. ceny v písňové soutěži B. Martinů v Praze, 2. ceny v kategorii Junior muži na Mezinárodní pěvecké soutěži Antonína Dvořáka v Karlových Varech a 1. ceny na mezinárodní soutěži Kammeroper Schloss Rheinsberg v Berlíně. Pavel Švingr provozuje také bohatou koncertní činnost. Mezi jeho kmenový repertoár patří například *Biblické písně* a *Stabat Mater* A. Dvořáka, *Requiem* W. A. Mozarta, G. Verdiho, unikátní písňový cyklus *Dřevěný Kristus* J. Hanuše či *Glagolská mše* L. Janáčka, se kterou se společně s Českou filharmonií v srpnu 2024 představil na BBC Proms v Londýně pod taktovkou Jakuba Hrůši.

Vladimír Polívka

Vladimír Polívka je český divadelní, filmový a televizní herec. Vystudoval herectví na DAMU. Působil v Klicperově divadle v Hradci Králové a v Národním divadle. V současnosti působí v Dejvickém divadle a v Divadle Bolka Polívky. Závodně se věnoval snowboardingu, zajímala ho výtvarná tvorba, studoval v Kanadě angličtinu. Účinkoval v řadě televizních inscenací a seriálů. Jeho první velkou filmovou rolí se stal v roce 2014 Adam Šrámek v dramatu Radima Špačka *Místa*, účinkoval ve filmové komedii *Parádně pokecal*, televizních thrillerech *Occamova břitva*, *Zločin v Polné*, *Hastrman* či v pohádce *Strašidla*. Objevil se také v televizních seriálech *Kriminálka Anděl*, *První republika*, *Polda*, *Zločiny Velké Prahy*, *Slunečná* a *Milionáři*. Z novějších filmů jsou to *Ženy v běhu*, *Srdce na dlani*, film *Slovo* a filmy, které vyjdou v letošním roce: *Dokonalý den* a *Po večeři*.

Pražský filharmonický sbor

Pražský filharmonický sbor byl založen roku 1935 sbormistrem a pedagogem Janem Kühnem. Ve své nadcházející 92. sezóně je tedy nejstarším českým profesionálním pěveckým sborem. Jméno sboru rezonuje na předních příčkách i v zahraničí. Aktuálně je oceňován hlavně za interpretaci oratorního a kantátového repertoáru. Od roku 2007 stojí v čele sboru hlavní sbormistr a umělecký vedoucí Lukáš Vasilek. Druhým sbormistrem, který těleso připravuje a vede, je Lukáš Kozubík. Ve stávající sezóně Pražský filharmonický sbor spolupracoval se světovými dirigentskými osobnostmi, jako byli Sir Antonio Pappano, Sakari Oramo nebo Sir Simon Rattle. Mimo běžnou koncertní činnost se Pražský filharmonický sbor věnuje vzdělávacím projektům. Pro malé posluchače připravuje cyklus edukativních koncertů, a to jak ve školní verzi, tak i pro rodiny s dětmi. Jejich program klade důraz na zábavnou formu a aktivní zapojení dětí. Pražský filharmonický sbor je držitelem ceny Classic Prague Award 2018 za Nejlepší vokální koncert, Ceny České televize – Klasika roku a v roce 2022 se stal laureátem Ceny Antonína Dvořáka za mimořádné umělecké zásluhy, propagaci a popularizaci české hudby.

Lukáš Kozubík

Lukáš Kozubík je sbormistrem Pražského filharmonického sboru, uměleckým vedoucím Akademie Pražského filharmonického sboru k poctě Soni Červené a šéfsbormistrem Sboru Národního divadla v Praze. Hostoval v mnoha českých i slovenských operních domech ve spolupráci s předními orchestry. Smetanovu Litomyšl okouzil *Carminou Burana* a pro jubilejní 80. ročník operního festivalu Bregenzer Festspiele připravuje s PFS Verdiho operu *La traviata*. Díky svému vřelému a lidskému přístupu se kromě klasických koncertů zaměřuje na edukativní projekty a sérii rodinných koncertů. Dirigování sboru absolvoval na Janáčkově akademii múzických umění v Brně pod vedením Lubomíra Mátl. Vystudoval také operní zpěv na Janáčkově konzervatoři a v Institutu pro umělecká studia na Ostravské univerzitě. Během studií začal spolupracovat s řadou koncertních sborů, jako jsou Mátlův akademický sbor, pěvecký sbor Lumír Brno, soubory Musica conspirata Brno, Ansámbl Forte nebo Chorus Ostrava. Pestrá umělecká aktivita zavedla Kozubíka na pozice asistenta dirigenta, sbormistra a korepetitora Komorní opery JAMU. Zasedl v porotě několika sborových soutěží. Ve výčtu svých bohatých zkušeností má desítky operních inscenací, které připravoval nejen na domácí scéně, ale i pro festivaly v Maďarsku, Polsku a Německu. Věnuje se také kantátové a oratorní tvorbě.

Symfonický orchestr hl. m. Prahy FOK

Symfonický orchestr hl. m. Prahy FOK je předním českým tělesem s úctyhodnou tradicí a mezinárodním renomé. Jako oficiální orchestr hlavního města Prahy sídlí v Obecním domě. Jeho novým domovem by se měla stát Vltavská filharmonie. Orchester je odnepaměti označován též jako Pražští symfonikové. Zkratka FOK symbolizuje původní branže (Film – Opera – Koncert), odkud v roce 1934 přišli hudebníci do nově založeného tělesa. Dlouhou tradici dokládá rozsáhlý katalog gramofonových, rozhlasových a televizních snímků i CD. Uměleckou reputaci si FOK udržuje spoluprací s mezinárodně uznávanými sólisty a dirigenty. Od září 2025 je šéfdirigentem a hudebním ředitelem orchestru Tomáš Netopil. Před ním se na postu šéfdirigenta vystřídal např. Rudolf Pekárek, Václav Smetáček, Jiří Bělohlávek, Petr Altrichter, Gaetano Delogu, Serge Baudo, Jiří Kout, Pietari Inkinen a Tomáš Brauner. Koncertními mistry jsou Roman Patočka a Rita Čepurčenko. Každou sezónu odehrají Pražští symfonikové na padesátku orchestrálních koncertů v Praze. Orchester hostoval ve většině evropských zemí, ve Spojených státech amerických, navštívil rovněž Jižní Ameriku, Portoriko, Tchaj-wan, Turecko, Izrael, Omán, Čínu a další země. Tradiční destinací pro zájezdy je Japonsko a Jižní Korea. Značka FOK je též spojena s pořádáním komorních koncertů v kostele sv. Šimona a Judy a na dalších místech.

Tomáš Netopil

Tomáš Netopil je inspirativní uměleckou osobností, zejména v oblasti české hudby. Právě završuje svou první koncertní sezónu na pozici šéfdirigenta Symfonického orchestru hl. města Prahy FOK. V letech 2018–2024 byl hlavním hostujícím dirigentem České filharmonie, jejich úzká spolupráce však pokračovala i během minulé sezóny, kdy dirigoval televizí přenášený Novoroční koncert České filharmonie a vystoupení na festivalech Smetanova Litomyšl a Kissinger Sommer. Dříve též působil na pozicích hudebního ředitele Aalto Musiktheater a Filharmonie v Essenu a hudebního ředitele Národního divadla v Praze. Jako hostující dirigent se objevuje v předních světových operních domech: nedávno dirigoval nebo bude dirigovat inscenace například v Ženevské opeře, Státní opeře v Berlíně, Lyrické opeře v Chicagu, Novém národním divadle v Tokiu, Národním divadle v Praze nebo v Opeře Köln v Kolíně nad Rýnem. Tomáš Netopil založil Mezinárodní letní hudební akademii Kroměříž, která nabízí studentům mimořádné umělecké vedení i příležitost k setkání a spolupráci s mezinárodně úspěšnými hudebníky. Housle a dirigování studoval nejen v rodném Česku, ale také na Královské hudební akademii ve Stockholmu pod vedením prof. Jormy Panuly. V roce 2002 vyhrál první ročník Dirigentské soutěže Sira Georga Soltiho, pořádané v Alte Oper ve Frankfurtu.

Dnes pro vás hrají

Performing tonight

Koncertní mistr Concertmaster

Rita Čepurčenko
Miloš Jahoda

I. housle / 1st violin

Adéla Vondráčková
Helena Jiříkovská
Maria Ericsson Vlach
Kateřina Penková
Matěj Vlk
Marek Blaha
Monika Urbanová
Hana Kubisová
Anna Angheliescu
Moena Zushi
Gabriela Barillová

II. housle / 2nd violin

Jakub Marek
Costin Angheliescu
Josef Bauer
Vlasta Beranová
Nila Fleissigová
Vít Janečka
Marie Jírová
Kateřina Krejčová
Vladimír Kučera
Miluše Skoumalová

Viola

Jan Nykrýn
Věra Binarová
Jan Forest
Tomáš Krejbich
Pavčina Křováčková
Daniel Macho
Alan Melkus
Dorothea Dalecká Kellerová

Violoncello / Cello

Miloš Jahoda
Petr Malíšek
Jaroslav Matějka
Jan Chuchro
Michaela Kučerová
Věra Anýžová

Kontrabas / Double Bass

Michal Novák
Lukáš Verner
Jan Buble
Marek Lustig
Václav Hoskovec

Flétna / Flute

Anna Talácková
Jiří Skuhra
Martin Klimánek

Hoboj / Oboe

Jurij Likin
Radim Kocina
Jan Hoďánek (ang. roh)

Klarinet / Clarinet

Jan Czech
Marek Pavíček
Miroslav Plechatý

Fagot / Bassoon

Petr Sedlák
Štěpán Rímský

Lesní roh / Horn

Zuzana Ržounková
Tomáš Kirschner

Trubka / Trumpet

Lubomír Kovařík
Michael Stehno

Trombon / Trombone

Kurt Neubauer
Stanislav Penk

Bicí nástroje / Percussion

Lubor Krása
Svatopluk Čech
David Řehoř
Ladislav Bilan
Junko Honda

Klavír / Piano

Daniela Valtová Kosinová

ČESKÁ S spořitelna

Hlavní partneři / Main Partners

Oficiální partneři / Official Partners

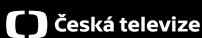

Partner festivalových projektů České filharmonie
Partner of the Czech Philharmonic Festival Projects

Partneři / Partners

RESPEKT

Reportér

Forbes

**Klasika
Plus.cz**

OPERA+

mezzo

medici.tv

Ministerstvo
kultury

**PARDUBICKÝ
KRAJ**

Litomyšl
moderní historické město

Zámecké návrší
Litomyšl

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

sona
e.v.n.
NADAČNÍ FOND
SONI ČERVENÉ

**Kocián
Šolc
Balaščík**

**micronix
group**

umdasch
THE STORE MAKERS

České dráhy
Moderně a společně

Oficiální dopravce
Official Carrier

Oficiální dodavatelé / Official Suppliers

PRIMATOR

MATTONI 1873
SOURCES AND TASTES OF EUROPE

Stříbrní podporovatelé / Silver Supporters

FILIPA

RIETER

STRABAG
WORK ON PROGRESS

SPEA
OLOMOUC, s. r. o.

Sázava
PEKAŘSTVÍ • CUKRAŘSTVÍ

EUROVIA

DKCHEMO®

ORPA
SINCE 1894

O₂

BTTO

Powertica
Energie

Floreum
zahradní centrum

doubleshot

offio

**Správa
a údržba
sálů**
Pardubického kraje

respect.
Group

woolife

NONN
Kafeluce • Alena Nemová

IVECO
BUS

čeps

NEMOCNICE
PARDUBICKÉHO KRAJE

Redakce / Editors: Hana Vlasáková, Stanislav Předota, Barbora Krejčí
Překlad / Translation: Ondřej Fischer
Grafická úprava / Graphic design: Wvworks
Sazba a tisk / Typesetting and printing: H.R.G. Litomyšl
© Smetanova Litomyšl, o. p. s., 2026

Bohuslav Martinů: Mariken – A Rediscovered Opera

smetana
litomyšl

programme

Friday, June 19, 2026

7:30 p.m.

2nd Castle Courtyard, Litomyšl State Castle

Bohuslav Martinů: Mariken – A Rediscovered Opera

Ludwig van Beethoven (1770–1827)

Symphony No. 6 in F major "Pastoral", Op. 68 46'

*I. Awakening of cheerful feelings upon arrival
in the countryside: Allegro ma non troppo*

II. Scene by the brook: Andante molto mosso

III. Merry gathering of country folk: Allegro

IV. Thunder, Storm: Allegro

*V. Shepherd's song: Cheerful and thankful
feelings after the storm: Allegretto*

Intermission

Bohuslav Martinů (1890–1959)

Mariken de Nimègue

50'

European premiere of the first version of the opera

Mariken – **Simona Houda Šaturová**

The Devil – **Jiří Brückler**

The Virgin Mary – **Bella Adamova**

Mascaron – **Daniel Matoušek**

The Son of God – **Pavel Švingr**

Narrator – **Vladimír Polívka**

Prague Philharmonic Choir

Lukáš Kozubík – choirmaster

Prague Symphony Orchestra FOK

Tomáš Netopil – conductor

Estimated end at 9:35 p.m.

Bohuslav Martinů Mariken de Nimègue

This evening is an exceptional event in the context of **Bohuslav Martinů's** oeuvre. We have the rare opportunity to witness a performance of a work that has existed only in the silence of archives for nine decades. The first version of the opera *Mariken de Nimègue* (1933), originally conceived by Martinů as part of the cycle *The Plays of Mary* (1934), was never performed during the composer's lifetime.

In the early 1930s, living in Paris, Martinů was experiencing a period of intense creative ferment. He felt a deep weariness of contemporary operatic production, which he referred to as "psychologizing dross." He longed for a form that would be raw, popular, even "brutally" rustic – modeled on medieval plays. Martinů found the textual source for the first part of his projected operatic cycle in the well-known Dutch medieval play about the repentant sinner Mariken van Nieumeghen, first recorded in writing in 1515. In April 1933, Vítězslav Nezval visited Martinů in Paris, and the composer immediately enlisted him as the librettist for his project. A draft of the libretto was produced – a high-quality work in the style of frolicsome poetism, full of wordplay and erotic innuendo. Martinů was enthusiastic about the result, but he was soon confronted with the poet's notorious unreliability. Once Nezval left Paris, his commitment faltered. Martinů, however, could not wait and needed a finished text. This situation led to a subsequent change of plan and the creation of a version based on a French text, which Martinů had not originally intended at all.

In June 1933, he turned to the playwright Henri Ghéon, who proved to be the very opposite of the unreliable Nezval. He produced his own adaptation of the miracle play about Mariken and during July 1933, in the Paris heat reaching 36°C, the first version of *Mariken de Nimègue* was born. The composer felt an inner conflict, since Mariken had been intended as part of a Czech operatic cycle, not French, but the act

of composition absorbed him. In a letter to Jindřich Honzl, he wrote that he was working with great enthusiasm, although the text led him in a slightly different direction than he had intended, and that he would probably have to create two different versions. On July 28, the autograph score was completed. Two days later, he wrote to his friend Zrzavý that Mariken had changed considerably since he had turned to Ghéon, and that it now contained far more scenes than he had originally envisaged. It was here that the crucial dramatic episode about Mascaron, absent from Nezval's original draft, first appeared: a key element in the sinner's conversion.

In 1934, a second, definitive version was created, which Martinů incorporated into the Czech-language cycle *The Plays of Mary*. The reason for the revision was the need to adapt the music to the Czech translation by Vilém Závada. The two versions differ substantially in their orchestration, setting of the text, and original musical material that Martinů did not reuse in the second version.

The world premiere of the first version presented this evening took place on August 15, 2025, as part of the Bard Music Festival in the United States.

Pavel Žůrek

Ludwig van Beethoven **Symphony No. 6 in F major "Pastoral"**

On December 22, 1808, at the Theater an der Wien in Vienna, two symphonies by **Ludwig van Beethoven** – the Fifth and the Sixth – were premiered together. They had also been composed almost simultaneously and were assigned consecutive opus numbers upon publication. The composer entitled the latter work "Sinfonia pastorale", with the subtitle "Recollection of Country Life". By appending the remark "more an expression of feeling than painting", he indicated that he did not wish a specific "story" to be imposed on his music.

After the publication of the *Pastoral Symphony*, Carl Friedrich August Mosengeil wrote an enthusiastic article in which he consistently describes Beethoven as a poet and the individual movements as acts of a play. He writes that Beethoven's musical images differ from the usual kind as "the idealized painting of a landscape artist differs from that of a mere illustrator." In the first movement, "Beethoven, whose difficult compositions often cause even experienced musicians to hesitate, is easy and comprehensible, simple and childlike! The breast breathes freely, the heart opens to the fresh air and forgets petty cares." In the second act, "the poet rests by a brook, lightly leaning on his lyre; his inspired gaze lingers now on flowers, now sinks into the pure blue depths of the sky" – an image later immortalized in a well-known lithograph of Beethoven.

As for the third act, Mosengeil writes: "Apart from the famous scherzo of our maestro's *Eroica*, we know of no other musical work that depicts joyful, unembellished nature more beautifully than the third act of the *Pastoral*." The fourth movement forms a contrast to the others through its harmonic instability, assuming the role of a modulating "development" section within the overall structure. Regarding this part, Mosengeil likens Beethoven – the musical dramatist – to Shakespeare. Finally, after the storm, he evokes the beloved image of pastoral idyll, in which "the familiar tones of the shepherd's horn are heard once more, strikingly imitated at the beginning by clarinets and horns, later resounding within a thanksgiving of the village folk, and in the conclusion leaving an unforgettable impression on the listener."

Vlasta Reittererová

Simona Houda Šaturová

Simona Houda Šaturová is a sought-after interpreter of Mozart's role and the repertoire of the Italian bel canto, as well as a renowned concert singer. The highlights of recent seasons include collaborations with the Vienna Philharmonic and Herbert Blomstedt, the Staatskapelle Dresden and Manfred Honeck, the Munich Philharmonic and the Tokyo Symphony with Krzysztof Urbanski, the Czech Philharmonic with Christoph Eschenbach and Tomáš Netopil, the Vienna Symphony and the Lucerne Festival Orchestra with Andrés Orozco-Estrada, with the Boston Symphony and Charles Dutoit at Tanglewood, with the Mozarteuorchester and Riccardo Minasi at the Salzburg Festival, with the Orchester National de Paris and Jukka-Pekka Sarast, etc. Opera performances took her to Théâtre Royal de la Monnaie in Brussels, Semperoper in Dresden, Theater an der Wien, Teatro Colón in Buenos Aires, Théâtre du Châtelet in Paris, the National Theater in Prague, etc. Her vast discography includes, among others, the soundtrack for the film *Il Boemo* for Warner Music in collaboration with Collegium 1704 and Václav Luks.

Jiří Brückler

In the 2011/2012 season, he joined the Prague State Opera, and in 2012 became a soloist of the National Theatre Opera and the State Opera in Prague. He was nominated for the Thalia Award in 2013 for the role of Rodrigo (*Don Carlo*), and in 2024 for the role of Vok (*The Devil's Wall*). He is a regular guest at the National Theatre Brno and other Czech opera houses. In August 2018 he received the Prize of the Director of the National Theatre for artists under 35. He collaborates with the Bulgarian National Opera, the Prague Spring and the Dvořák Prague festivals, the Budapest Festival Orchestra, the Czech Philharmonic, the Prague Symphony Orchestra, the Prague Radio Symphony Orchestra, the Brno Philharmonic, and others. In past seasons, he appeared in leading roles in operas by Smetana (Přemysl in *Libuše*, Vok in *The Devil's Wall*, Tomeš in *The Kiss*). In March 2024, he performed in *Rusalka* at the Opera de Tenerife. In 2025/2026, he has prepared the role of Midak in *The Legend of Erin* by O. Ostrčil (National Theatre in Prague), Vok in *The Devil's Wall* (National Theatre Brno), and Almaviva in *The Marriage of Figaro* (F. X. Šalda Theatre in Liberec). On the concert stage in 2025/2026, he collaborates with the Munich Philharmonic under J. Hruška, the Prague Symphony Orchestra under T. Netopil, and the Prague Radio Symphony Orchestra under P. Popelka.

Bella Adamova

Mezzo-soprano Bella Adamova is acclaimed for her “warm, beautiful timbre” and exceptional expressive versatility. She moves with natural ease from Baroque to contemporary repertoire, with a particular focus on art song and self-curated recital programs. A winner or laureate of numerous international competitions, she was named a rising star by BBC Music Magazine. She has made her debuts at the BBC Proms, Dvořák Prague and Prague Spring festivals, and collaborates with renowned orchestras and conductors in the Czech Republic and abroad. 2025/2026 is a Mahler-focused season for her, performing his works with orchestras such as the Prague Symphony and Phion. She also sings in the European premiere of the rediscovered opera *Mariken* by Bohuslav Martinů. On the operatic stage, she appears at Theater Bielefeld and the National Theatre in Prague. Together with pianist Michael Gees, she has released two critically acclaimed albums, *Blooming* (2019) and *There is Home* (2023). The latter elaborates the concept of searching for and defining a sense of home through songs by Haas, Britten, Mahler, and Mussorgsky, intervoven with improvisations on selected poems. Adamova was born in Grozny, Chechnya, and grew up in Prague. She studied voice in Cologne, Hanover, the Trinity Laban Conservatoire of Music and Dance in London, and improvisation at the music academy in Basel.

Daniel Matoušek

Daniel Matoušek comes from Ústí nad Labem. Since 2022/2023, he has been a soloist of the National Theatre Opera in Prague, where he performs leading roles of the tenor repertoire, including Nemorino (*The Elixir of Love*), Don Ottavio (*Don Giovanni*), and Tamino (*Die Zauberflöte*). In the 2025/2026 season, he made his debut at the Royal Opera House in London in the first-ever production of *The Makropulos Affair* under J. Hruška. The current season includes collaborations with the Bamberg Symphony, and appearances at the Musikverein. He is a regular guest at the National Theatre Brno, where he has excelled in *The Devil's Wall*, *Falstaff*, and *The Excursions of Mr. Brouček* directed by R. Carsen and featured on the OperaVision platform. In Slovakia, he has appeared in Donizetti's *Maria Stuarda* at the Slovak National Theatre, as Tamino at the National Theatre Košice, and performed Verdi's *Requiem* with the Slovak Radio Symphony Orchestra under O. Lenárd. In September 2024, Radioservis released his debut album *'O sole mio* – a collection of Italian and Neapolitan songs in his own symphonic arrangements with the Prague Radio Symphony Orchestra conducted by J. Kučera. In the 2026/2027 season, he is to appear at Teatro Colón in Buenos Aires, making his debut as Števa in *Jenůfa*, as well as in major roles on his home stage, including Tom Rakewell in Stravinsky's *The Rake's Progress*.

Pavel Švingr

Bass Pavel Švingr, a soloist of the National Theatre in Prague, graduated from the Academy of Performing Arts in Prague, where he studied under Ivan Kusnjer; he also studied at the University of Music and Performing Arts in Vienna. At the National Theatre in Prague, his roles have included Bertrand (Tchaikovsky: *Iolanta*), Mozart's Masetto, Leporello (*Don Giovanni*) and Bartolo (*Le nozze di Figaro*), Alidoro (Rossini: *La Cenerentola*), and the Major-domo and Mathieu (Giordano: *Andrea Chénier*). He also collaborates with regional opera companies, including the North Bohemian Theatre, the South Bohemian Theatre, and the J. K. Tyl Theatre in Pilsen. In 2013, he appeared at the Zomeropera Alden Biesen festival in Belgium. He has taken part in numerous national and international competitions, winning e.g. first prize at the Martinů Song Competition in Prague, second prize in the Junior Men category at the Dvořák Singing Competition in Karlovy Vary, and first prize at the Kammeroper Schloss Rheinsberg Competition in Berlin. He is also active as a concert singer. His core repertoire includes Dvořák's *Biblical Songs* and *Stabat Mater*, Mozart's and Verdi's *Requiem*, the unique song cycle *Wooden Christ* by J. Hanuš, and Janáček's *Glagolitic Mass*, which he performed with the Czech Philharmonic at the BBC Proms in London in August 2024 under J. Hrůša.

Vladimír Polívka

Vladimír Polívka is a Czech stage, film, and television actor. He studied acting at the Theatre Faculty of the Academy of Performing Arts in Prague. He has performed at the Klicpera Theatre in Hradec Králové and at the National Theatre in Prague. He currently appears at the Dejvice Theatre and at the Bolek Polívka Theatre. He used to be a competitive snowboarder, has been interested in visual arts, and studied the English language in Canada. He has appeared in numerous television productions and series. His first major film role was Adam Šrámek in the 2014 drama *Places* by Radim Špaček. He has also appeared in the television thrillers *Occam's Razor*, *Murder in Polná*, *The Hastrman*, the fairy-tale *The Spooks*, and TV series such as *The Manor House*, *Slunečná*, and *The Prague Mysteries*. His more recent films include *Women on the Run*, *Heart to Heart*, and *The Word*.

Prague Philharmonic Choir

The Prague Philharmonic Choir (PPC) was founded in 1935 by choirmaster and teacher Jan Kühn. Now, in its upcoming 92nd season, it is the oldest professional choir in Czechia. The choir is celebrated far beyond Czech borders, particularly for its interpretations of oratorios and cantatas. Lukáš Vasilek has served as Principal Conductor and Artistic Director since 2007, and he is joined by Lukáš Kozubík, who holds the position of Second Choirmaster and Artistic Director of the PCC Academy in Tribute to Soňa Červená. In its 91st season, the Prague Philharmonic Choir has collaborated with conductors such as Sakari Oramo, Sir Antonio Pappano, and Sir Simon Rattle as well as Simon Halsey, a choirmaster of international standing. The PPC is the recipient of numerous accolades, including the 2018 Classic Prague Award for Best Vocal Concert, Czech Television's Classical Music of the Year Award, and the 2022 Antonín Dvořák Prize for exceptional artistic achievement and the promotion of Czech music.

Lukáš Kozubík

Lukáš Kozubík serves as choirmaster of the Prague Philharmonic Choir, the artistic director of the Prague Philharmonic Choir Academy in Honor of Soňa Červená, and the Chief Choirmaster of the National Theatre Opera Chorus. He has appeared at numerous Czech and Slovak opera houses in collaboration with leading orchestras. At Smetana Litomyšl, he captivated audiences with *Carmina Burana* in the past, and for the 80th anniversary edition of the Bregenz Festival he is preparing *La traviata* with the Prague Philharmonic Choir. Known for his warm and approachable manner, Kozubík also focuses on educational projects and family concerts. He studied choral conducting at the Janáček Academy of Performing Arts in Brno under Lubomír Mátl, and opera singing at the Janáček Conservatory and at the Institute for Artistic Studies of the University of Ostrava. During his studies, he began collaborating with several concert choirs, such as Mátl Academic Choir, Lumír Brno, ensembles Musica conspirata Brno, Ansámbl Forte, and Chorus Ostrava. He has held the positions of assistant conductor, choirmaster, and répétiteur of the JAMU Chamber Opera. He has served on the juries of several choral competitions. He has prepared tens of opera productions not only for Czech stages but also for festivals in Hungary, Poland, and Germany. He is also active in cantata and oratorio repertoire.

Prague Symphony Orchestra FOK

The Prague Symphony Orchestra (FOK) is one of the leading Czech orchestras, with a distinguished tradition and international reputation. As the official orchestra of the Capital City of Prague, it is based at the Municipal House. Its future home is intended to be the Vltava Philharmonic Hall. The acronym FOK reflects three areas of activity (Film – Opera – Concert) from which the musicians came to the newly established orchestra in 1934. Its long tradition is documented by an extensive catalogue of recordings for gramophone, radio and television, as well as CDs. The orchestra maintains its artistic reputation through collaborations with internationally renowned soloists and conductors. Since September 2025, its Chief Conductor and Music Director has been Tomáš Netopil. His predecessors include Rudolf Pekárek, Václav Smetáček, Jiří Bělohlávek, Petr Altrichter, Gaetano Delogu, Serge Baudo, Jiří Kout, Pietari Inkinen, and Tomáš Brauner. Its concertmasters are Roman Patočka and Rita Čepurčenko. Each season, the orchestra performs around 50 orchestral concerts in Prague. It regularly tours Japan and South Korea, and has also toured most European countries, the United States, South America, Puerto Rico, Taiwan, Turkey, Israel, Oman, China, and others. The FOK brand is associated with chamber concerts held at the Church of Sts Simon and Jude and other venues.

Tomáš Netopil

An inspirational force, particularly in Czech music, Tomáš Netopil is in his first season as Chief Conductor of FOK – Prague Symphony Orchestra. He was previously Principal Guest Conductor of Czech Philharmonic from 2018 – 2024 and his close collaboration continued last season conducting the orchestra's televised New Year concerts, and concerts at Litomyšl and Kissinger Sommer Festivals. Previous positions include General Music Director of Aalto Musiktheater and Philharmonia Essen, and Music Director of Prague National Theatre. He continues to appear as a guest conductor at top international houses with recent and future productions at Geneva Opera, Berliner Staatsoper, Lyric Opera of Chicago, National Theatre Tokyo, Prague National Theatre and Oper Köln. Tomáš Netopil has created the International Summer Music Academy in Kroměříž offering students both exceptional artistic tuition and the opportunity to meet and work with major international musicians. He studied violin and conducting in his native Czechia, as well as at Royal College of Music, Stockholm under the guidance of Professor Jorma Panula. In 2002 he won the first Sir Georg Solti Conductors' Competition at Alte Oper Frankfurt.

